

Prezența marelui maestru Radu Beligan în Australia, la cumpăna dintre ani, ne-a oferit ocazia unică, celor ce am avut plăcerea și privilegiul să ne aflăm câteva clipe în preajma domniei sale, să îi transmitem toată admirația, respectul și prețuirea pe care o păstrăm în inimile noastre, care bat atât de românește în această emisferă australă.

*Portret al maestrului Radu Beligan
Melbourne, 24 decembrie 2011
Foto Valeriu Câmpan*

Alte fotografii :

La Sandra Cumbari

*Melbourne, 11 ianuarie 2012
Foto : Anamaria Beligan*

Cu ambasadorul României

Melbourne, 31 decembrie 2011
Foto Valeriu Câmpan

***Dedicația specială de Ziua Culturii Naționale
din partea maestrului Radu Beligan
prin intermediul revistei Pagini Românești în Noua Zeelandă***

Interviu cu Radu Beligan

Cristi Dumitrache
Ianuarie 2012
Melbourne, Australia

Intrebare: *Draga domnule Beligan, draga maestre, va scriu din vacanta, copleșit de bucuria de a putea sa va adresez cateva intrebari, in numele celor peste 2000 de romani din Noua Zeelanda care ne citesc revista. Numele meu este Cristi Dumitrache si sunt editorul singurei publicatii de limba romana din Noua Zeelanda. Impreuna cu sotia mea Adina suntem in Parcul National Tongariro, unul dintre cele mai frumoase si vechi din lume, un parc ce seamana foarte mult cu batranul si superbul nostru Parc National Retezat. As vrea sa ne spuneti cum gasiti emisfera sudica, din acest punct de vedere, cel al frumusetilor naturale.*

Raspuns: Nu exista tara care sa nu aiba frumuseti naturale. Dumnezeu a lasat peste tot minuni care sa ne inspire si sa ne incinte sufletele. Ceea ce m-a impresionat inasa, in timpul vizitelor mele in aceasta emisfera – mai precis in Victoria si New South Wales – este accesul omului de rind la aceste frumuseti, faptul ca – pina si in mediul urban – natura este atit de aproape, peste tot se aud pasari, se vad flori, se simte mirosul eucaliptilor. Ca sa nu mai spun ca n-am vazut nicaieri in lume atita curatenie - pare un lucru marunt, dar nu e!

Intrebare: *Propun sa dedicam acest interviu-eveniment Zilei Culturii Nationale Romane, recent introduse in calendarul aniversar romanesc. Ce parere aveti despre aceasta initiativa?*

Raspuns: Sint fericit ca pot, cu acest prilej, sa-mi arat interesul si entuziasmul fata de noua initiativa privind Ziua Culturii Nationale Romane. Diaspora romana este din ce in ce mai numeroasa iar cultura este ceea ce ne tine impreuna. Am avut ocazia sa vizitez, in decursul vacanțelor mele australiene, multe case de romani si am fost de-a dreptul uimit de importanta acordata culturii noastre. Chiar acum doua zile, am fost invitat la o tinara prietena de familie, care ma astepta cu o intreaga colectie de discuri Electrecord, cu spectacole antologice in care am avut fericirea sa joc. Cunostea replici din toate spectacolele, replici pe care pina si eu le uitasem! Multe din aceste inregistrari au devenit raritati arheologice, asa incit am fost fericit ca am putut sa-mi intregesc propria colectie. Este un exemplu din multiplele dovezi care mi-au demonstrat, dincolo de orice indoiala, cit de vie este cultura noastra in viata de fiecare zi a romanilor de pretutindeni.

Intrebare: *Prima oara cand v-am vazut aveam 12 ani si era pe vremea comunismului. Nu o sa uit niciodata acel moment care mi-a deschis pofta pentru teatru. Eram un tanar elev, la Scoala Generala 67 din cartierul 23 August. In fiecare saptamana mergeam la film la Clubul Uzinei de Tevi Republica, iar in aceasta sambata sosise vremea pentru teatru. A fost prima piesa din viata mea, "Tache, lanche si Cadar", o piesa superba, cu dumneavoastra si ceilalti doi frati pe care i-ati avut pe scena: Marin Moraru si Gheorghe Dinica. A fost un moment pe care am sa il pretuiesc toata viata, o desfatara pe care mi-o reamintesc cu placere de fiecare data cand imi pun dvd-ul cu piesa. As vrea sa va intreb daca va mai aduceti aminte de acele momente, daca acele vremuri beneficiau de mai mult teatru, daca "inainte era mai bine", ca sa citez o expresie draga romanului?*

Raspuns: Ma bucur ca si dv imi confirmati ceea ce spuneam mai sus! Chiar daca era mai accesibil, teatrul nu o ducea mai bine, in primul rind din cauza cenzurii cu care ne-am luptat si despre care am povestit in multe rinduri. Faptul ca in acei ani de izolare culturala am reusit sa aduc pe scena romaneasca mari autori contemporani, precum Ionesco, Durenmatt, Brecht, Albee, Beckett, etc., a insemnat, pe atunci, o mare victorie pentru teatru, pentru cultura in general. Astazi, biletele de teatru sint relativ scumpe, iar concurenta televiziunilor si a internetului, imensa; totusi, salile sint mai pline ca niciodata – cel putin la spectacolele mele!

Intrebare: *Eu consider ca marii actori se nasc si nu se fac. Departe de mine gandul de a minimaliza rolul scolilor de actorie, insa cred ca un actor de calibru trebuie sa aiba in primul rand, acel ceva special, gramul de talent care sa faca diferenta, dupa*

care trebuie sa intervina si munca, norocul si-ataia alti factori. Daca ar fi sa priviti in urma, retrospectiv, cum v-ati autoanaliza, cum v-ati descrie ca actor, ca profesionist al scenei?

Raspuns: In ce priveste legatura mea cu teatrul, indraznesc sa spun ca nu a fost vorba de vocatie, ci de intoxicatie. Bunicul meu patern era preot intr-un sat din judetul Iasi, adica tot un fel de actor. Tatal meu a facut o trupa cu colegii de gimnaziu care a functionat timp de paisprezece ani, jucind, imaginati-va, un act din *Hamlet* si o adaptare a *Sarmanului Dionis* scrisa de el! A colindat toate tirgurile Moldovei, dupa care, inscriindu-se la Conservator, a fost angajat ca probist la Teatrul National din Iasi. Probistii erau obligati, in afara de a juca roluri mici, sa copieze texte si roluri. Astfel, ma aflu in posesia manuscrisului piesei *Hamlet* in caligrafia desueta a tatalui meu. La un moment dat, tata a indraznit sa ceara directorului Teatrului, care nu era altcineva decit Mihai Sadoveanu, pe atunci in virsta de 26 de ani, sa joace macar un matineu, ca dublura la *Hamlet* a profesorului sau. Drept raspuns, Sadoveanu a aruncat cu calimara in tata, stricindu-i unicul costum. Asta a insemnat sfirsitul vietii lui actoricesti; dupa care a urmat cursuri pentru a deveni functionar la caile ferate. Sint convins ca tata m-a facut ca sa-l razbun. Dupa 75 de ani de scena, unde am invatat de la toti marii actori si regizori cu care am avut placerea sa colaborez, am bucuria sa declar ca nu mi-am pierdut **starea de elev**. Ca in continuare invat si ma minunez cite mai am de invatat!

Intrebare: *Cum se vede viitorul teatrului din Romania? Este acesta in pericol de disparitie, sau din contra, este pe un trend ascendent? Am vazut acum doua saptamani Gala 55 de la Televiziunea Romana, in care au fost omagiatii, alaturi de dumneavoastra, marii artisti ai generatiei de aur a teatrului si filmului romanesc. Sentimentul privitorului a fost unul de bucurie foarte mare, privind la toate realizarile pe care le-ati avut. Acesta era umbrit insa de parerile de rau ale protagonistilor, care anuntau cu regret disparitia teatrului de la TVR, nemaivorbind de celelalte televiziuni, care transmit mai degraba manele decat spectacole. Care este parerea dumneavoastra?*

Raspuns: Am fost unul dintre cei care au criticat, cu acest prilej, trista disparitie a teatrului de televiziune. Acest teatru, ca si cel radiofonic, au fost timp de decenii cele mai iubite forme de spectacol, care au izbutit sa stirneasca interesul unui public imens. Multi spectatori ma opresc pe strada ca sa-mi spuna ce mult au insemnat in viata lor spectacolele pe care le ofeream la teatrul radiofonic si la cel de televiziune. Ceea ce e surprinzator este ca nici macar televiziunea publica, finantata de punga cetateanului, nu mai are un rol cultural si educativ.

Intrebare: *E greu sa imi pun ordine in ganduri pentru un interviu consistent, insa am sa va intreb cateva lucruri, ca niste mici curiozitati ale editorului si care, sunt sigur ca*

sunt si in asentimentul cititorilor nostri. As vrea sa va intreb ce v-a impins catre teatru, care a fost momentul cand ati trecut "cu arme si bagaje" pe scena?

Raspuns: Am avut norocul ca marele artist Ion Iancovescu sa ma aleaga, pe baza unui concurs la care am participat sapte tineri, sa-i fiu partener intr-o piesa care se numea *Banii nu fac nici doua parale*. Succesul imens al acestui spectacol m-a propulsat in rindul "vedetelor" - sa ne intelegem, acest cuvint nu mai are nici o valoare de cind a fost folosit abuziv in mass media contemporana! A ajuns sa fie o rusine, astazi, sa fii considerat "vedeta", alaturi de tot felul de creaturi.

Intrebare: *Ati jucat cu mari nume ale scenei si ecranului. Cu ce actori v-ati inteles mai bine, care colegi v-au fost mai aproape de suflet si de ce?*

Raspuns: Cea mai importanta categorie este a celor care mi-au fost in acelasi timp si profesori. Marea generatie: Calboreanu, Baltateanu, Aura Buzescu, Storin, Maximilian, Bulfinski, Timica, Lucia Sturdza Bulandra. Cel mai bine m-am inteles cu doi actori pe care-i consider geniali: Alexandru Giugaru si Grigore Vasiliu-Birlic.

Intrebare: *Draga maestre, va rugam sa ne povestiti unul dintre cele mai placute momente ale carierei dumneavoastra*

Raspuns: In anii nouazeci Nationalul din Bucuresti a pus in scena o dramatizare dupa *Numele trandafirului* de Umberto Eco, in care jucam rolul principal. Inainte de premiera, spectacolul a fost oprit din cauza ca Umberto Eco nu-si daduse acordul cu privire la dramatizarea semnata de Grigore Gonta, regizorul spectacolului. Noua ne placuse insa atat de mult textul, incit ne-am asumat riscul de a merge inainte. S-au facut citeva repetitii generale si am hotarit sa-l chemam pe autor sa vada spectacolul, in speranta ca isi va schimba hotarirea. Intimplator, Eco se afla in Bucuresti, invitat de Uniunea scriitorilor. A acceptat invitatia noastra de a vedea spectacolul. La urma, ne-a felicitat, ne-a imbratisat si ne-a dorit succes – ceea ce s-a si intimplat, intrucit spectacolul s-a jucat cu sali arhipline, peste 500 de ori!

Intrebare: *Caragiale! Am ajuns si la acest subiect superb. Omul acesta a fost un vizionar. Daca deschid televizorul pe romani si dau pe stiri, voi vedea cativa Catavenci, cateva Pristandale, un Cetatean Turmentat samd. Cum il vedeti pe Caragiale, cum il apreciati si cat de mult ii iubiti opera? Ati jucat in atatea si atatea piese ale maestrului si, sunt sigur ca domnul Ion v-ar fi iubit interpretarile de geniu, deci care este parerea dvs despre actualitatea in care se afla textele si spectacolele sale?*

Raspuns: Primul spectacol dupa Caragiale in care am jucat, *O scrisoare pierduta*, a fost pus in scena de Sica Alexandrescu al carui tata a jucat in premiera absoluta a piesei, cind regia o facuse autorul insusi. Sica vazuse de nenumarate ori, copil fiind,

aceste memorabile spectacole, care i s-au imprimat in minte pentru totdeauna. Au urmat, pe scena Nationalului, trei generatii de actori care au continuat traditia *Scrisorii*. S-a constituit astfel un fel de filiatie directa, pornita de la insusi nemuritorul Nenea Iancu. Noi, cei care am trait aceste momente scenice, nu ne-am fi putut imagina, pe-atunci, ca piesa s-ar putea juca si in alta viziune regizorala. Trebuie sa recunosc ca am fost uimit cind am vazut de curind, la Teatrul de Comedie din Bucuresti un nou spectacol cu *Scrisoarea*, total diferit de cel clasic. Respectind cu strictete textul piesei, regizor Alexandru Dabija, punind accentul pe personajul Catavencu, interpretat magistral de Marcel Iures, m-a convins ca se poate citi *Scrisoarea* si in acest fel.

Actualitatea lui Caragiale a devenit un cliseu, si, ca toate cliseele, se bazeaza pe un adevar incontestabil: e nemuritoare!

Intrebare: *Inainte de a va multumi pentru acest interviu, v-as ruga sa ne transmiteti un mesaj, noua, cititorilor nostri, tuturor romanilor din Noua Zeelanda, care cu totii va iubim enorm si va respectam.*

Raspuns: Desi de cinci ani de zile nu mai dau interviuri, am acceptat cu drag dialogul de fata, pentru ca, avind ocazia sa-i cunosc mai bine, am un deosebit respect pentru romanii din diaspora australiana si neozeelanda. Doresc tuturor cititorilor *Paginilor Romanesti* un an nou minunat, plin de sanatate, impliniri si mai ales, iubire.

Maestre, va multumim din suflet si va dorim sanatate, putere de munca si foarte multa inspiratie.

Al dvs, Cristi Dumitrache.

PAGINI ROMANESTI IN NOUA ZEELANDA ROMANIAN PAGES IN NEW ZEALAND

Auckland, New Zealand

romanianpages@yahoo.co.nz <<mailto:romanianpages@yahoo.co.nz>>

paginiromanesti@xtra.co.nz <<mailto:paginiromanesti@xtra.co.nz>>

<http://prnz.weblog.ro/> <<http://prnz.weblog.ro/>>